

บทที่ 1

บทนำ

หลักการและเหตุผล

ยาสมุนไพร ถือได้ว่าเป็นยาที่ประชาชนคนไทยได้มีการใช้เพื่อรักษาโรคภัยไข้เจ็บต่างๆ มาเป็นระยะเวลายาวนาน แต่เมื่อการแพทย์แผนตะวันตกได้เข้ามามีบทบาทในประเทศไทย การรักษาด้วยยาสมุนไพรก็ได้ลดน้อยลง จนกระทั่งแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550 – 2554) ได้กล่าวถึงนโยบายการพัฒนาภูมิปัญญาด้านการแพทย์แผนไทยเพื่อการพึ่งพาตนเอง โดยเฉพาะการพัฒนาสมุนไพร เพื่อใช้ทดแทนยาเคมี กระทรวงสาธารณสุขจึงมีนโยบายที่จะส่งเสริมการใช้ยาสมุนไพรทดแทนยาแผนปัจจุบันในโรคพื้นๆ รวมทั้งพัฒนาอุตสาหกรรมการผลิตยาสมุนไพรให้ได้มาตรฐานสากล เพื่อลดค่าใช้จ่ายในการนำเข้ายาจากต่างประเทศ และช่วยให้ประเทศชาติพึ่งพาตนเองได้ในสภาวะเศรษฐกิจที่ตกต่ำทั่วโลก จึงเร่งให้มีการใช้ยาสมุนไพรในโรงพยาบาลขนาดใหญ่ให้ได้ร้อยละ 3 ส่วนโรงพยาบาลชุมชน และสถานอนามัยให้ได้ร้อยละ 5 โดยให้กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและแพทย์ทางเลือก และองค์การเภสัชกรรม ศึกษาวิจัยคุณภาพและประสิทธิภาพยาสมุนไพรมากขึ้น เพื่อให้มีข้อมูลทางวิชาการรองรับ สร้างความมั่นใจให้แพทย์และผู้รับบริการใช้ยาสมุนไพรเพิ่มขึ้น และบรรจุเข้าสู่บัญชียาหลักแห่งชาติได้มากขึ้น โดยตั้งเป้าการเพิ่มมูลค่าการใช้ยาสมุนไพรในโรงพยาบาลทุกระดับให้ได้ร้อยละ 25 ภายในปี 2554 (งานวิเทศและประชาสัมพันธ์ สถาบันการแพทย์แผนไทย กระทรวงสาธารณสุข, 2552: ออนไลน์)

โรงพยาบาลบ้านตาก สังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดตาก เป็นโรงพยาบาลชุมชนขนาด 60 เตียงแบบพึ่งตนเอง ของอำเภอบ้านตาก จังหวัดตาก แห่งหนึ่งที่ได้ตอบสนองนโยบายของรัฐบาล และกระทรวงสาธารณสุข ในการใช้ยาสมุนไพร และมีการผลิตยาสมุนไพร เพื่อทดแทนการใช้ยาแผนปัจจุบัน เป็นการส่งเสริม สนับสนุน และผลักดันให้ชุมชนมีการใช้ยาสมุนไพร สร้างรายได้ ส่งเสริมเศรษฐกิจในชุมชนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (โรงพยาบาลบ้านตาก, 2552: ออนไลน์)

การผลิตยาสมุนไพรของโรงพยาบาลบ้านตาก ได้จัดตั้งเป็นศูนย์การผลิตยาสมุนไพร ซึ่งทำการผลิตยาสมุนไพร และนำยาฆ่าเชื้อ โดยแบ่งออกเป็น 6 กลุ่มผลิตภัณฑ์ คือ 1. สมุนไพร 2. เครื่องสำอาง 3. น้ำยาฆ่าเชื้อ 4. น้ำมันหอมระเหย 5. ของชำร่วยและที่ระลึก และ 6. ผลิตภัณฑ์ใช้ในโรงพยาบาล ซึ่งในแต่ละกลุ่มผลิตภัณฑ์มีกระบวนการผลิต วัตถุประสงค์ และส่วนผสมที่ความ

แตกต่างกันออกไป มีผลให้การคำนวณต้นทุนผลิตภัณฑ์ในแต่ละกลุ่มผลิตภัณฑ์มีความแตกต่างกันออกไปด้วย โดยปัจจุบันพบว่าโรงพยาบาลยังไม่ได้มีการแยกประเภทต้นทุนของแต่ละกลุ่มผลิตภัณฑ์ (ศูนย์ข้อมูลการผลิตสมุนไพร โรงพยาบาลบ้านตาก, 2551: เพิ่มข้อมูลคอมพิวเตอร์)

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงทำให้ผู้ศึกษามีความสนใจที่จะศึกษาแนวทางการคำนวณต้นทุนการผลิตของผลิตภัณฑ์แปรรูปสมุนไพร โรงพยาบาลบ้านตาก เพื่อเป็นแนวทางในการคำนวณต้นทุนผลิตภัณฑ์ให้มีความถูกต้อง และครบถ้วนเป็นไปตามหลักการบัญชีต้นทุน และเป็นแนวทางการคำนวณต้นทุนผลิตภัณฑ์ให้กับโรงพยาบาลอื่นๆ ที่จะวางแผนทำการผลิต และบริการจำหน่ายยาสมุนไพร ตามนโยบายของกระทรวงสาธารณสุขที่ต้องการให้ทุกโรงพยาบาลมีการใช้ยาสมุนไพรเพิ่มมากขึ้น

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาแนวทางการคำนวณต้นทุนการผลิตของผลิตภัณฑ์แปรรูปสมุนไพร โรงพยาบาลบ้านตาก

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบแนวทางการคำนวณต้นทุนในการผลิตสมุนไพรแปรรูป
2. ใช้เป็นแนวทางการกำหนดรูปแบบ ระบบ และวิธีการคำนวณต้นทุนผลิตภัณฑ์แปรรูปผลิตภัณฑ์อื่นๆ
3. ศูนย์การผลิตยาสมุนไพร โรงพยาบาลบ้านตาก และศูนย์การผลิตอื่นๆ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการคำนวณต้นทุนผลิตภัณฑ์ได้

นิยามศัพท์

แนวทางการคำนวณ หมายถึง กระบวนการศึกษาขั้นตอนและวิธีการคำนวณต้นทุนผลิตภัณฑ์ของผลิตภัณฑ์สมุนไพรแปรรูปโรงพยาบาลบ้านตาก

ต้นทุนผลิตภัณฑ์ หมายถึง ต้นทุนทั้งสิ้นในการผลิตผลิตภัณฑ์สมุนไพรแปรรูปโรงพยาบาลบ้านตาก

สมุนไพร หมายถึง พืช สัตว์ จุลชีพ ธาตุวัตถุ สารสกัดดั้งเดิมจากพืชหรือสัตว์ที่ใช้แปรสภาพหรือผสมหรือปรุงเป็นยาหรืออาหารเพื่อการตรวจวินิจฉัย บำบัด รักษา หรือป้องกันโรค หรือส่งเสริมสุขภาพร่างกายของมนุษย์ หรือสัตว์ (พระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย พ.ศ. 2542: ออนไลน์)

การแปรรูปสมุนไพร หมายถึง การปรุงแต่งหรือเปลี่ยนแปลงสภาพหรือคุณสมบัติของสมุนไพร ทำให้ได้สารสกัดแบบรวมด้วยกรรมวิธีแบบดั้งเดิมและแบบที่พัฒนาขึ้น (พระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย พ.ศ. 2542: ออนไลน์)

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved